

РОЗДІЛ 3

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ І КОНТЕКСТНІ ВИЯВИ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ

УДК 811.161.2'36'38'42

ПОРІВНЯННЯ В ПОЕТИЧНІЙ МОВІ К. МОСКАЛЬЦЯ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

Калашник Ю.І., к.філол. н., доцент,
доцент кафедри української мови
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

У статті проаналізовано структурно-семантичні особливості порівнянь, що функціонують у поезіях збірки К. Москальця «Мисливці на снігу». Розглянуто лексичне наповнення суб'єктно-об'єктного складу порівнянь, асоціативні ознаки зіставлень, описано образну семантику та композиційні й стилістичні функції.

Ключові слова: порівняння, порівняльний зворот, компаративема, суб'єкт порівняння, об'єкт порівняння, словесний образ.

В статье проанализировано структурно-семантические особенности сравнений, функционирующих в поэзии сборника К. Москальца «Охотники на снегу». Рассмотрено лексическое наполнение субъектно-объектного состава сравнений, ассоциативные признаки сопоставлений, описано образную семантику, композиционные и стилистические функции.

Ключевые слова: сравнение, сравнительный оборот, компаративема, субъект сравнения, объект сравнения, словесный образ.

Kalashnyk Y.I. COMPARISONS IN THE K. MOSKALETS POETIC LANGUAGE: STRUCTURAL-SEMANTIC AND FUNCTIONAL ASPECTS

In the article is analyzed the structural-semantic features of comparisons, functioning in poetry collection of K. Moskalets "Hunters in the snow." The lexical filling of the subject-object composition of comparisons, associative attributes of comparisons, described figurative semantics, compositional and stylistic functions are considered.

Key words: comparison, comparative turnover, comparative, subject of comparison, object of comparison, verbal image.

Постановка проблеми в її загальному вигляді. Порівняння – один із найбільш уживаних засобів образності, що яскраво відбиває особливості поетичної картини світу автора, індивідуальні риси його мовомислення. У цьому плані науковий інтерес становлять порівняння, що функціонують у поезіях К. Москальця. Створювані за допомогою порівнянь образи цього автора ще не були об'єктом системного вивчення, що й зумовлює актуальність нашої студії. Для аналізу обрано збірку К. Москальця «Мисливці на снігу» (2011), у якій найповніше представлена його поетична творчість.

Аналіз досліджень і публікацій. Різноманітна творчість автора, у тому числі й поетична, привертає увагу літературознавців, серед яких В. Карп'юк [3], Т. Пастух [9; 10], Н. Пахаренко [11], Р. Свято [15] та ін. Поезія К. Москальця відзначається безпосередністю форми (верлібровою чи легко заримованою, без вибагливої строфіки) і близькістю тем – любов, природа, життя, Бог [3]. Як зауважує Т. Пастух у передмові до збірки «Мисливці на снігу», «світло поезії К. Москальця породжується дивовижною зустріччю Абсолюту та Мови», поет «легко й невимушено активізує ігрові потенції слова», його слово «плекається у просторі великої культури висловлювання»

[10]. Наведені спостереження зумовлюють висновок про те, що мовознавчі студії поезії К. Москальця є не тільки виправданими, а й цілком закономірними, що стосується й такого художнього засобу, як порівняння.

В українському мовознавстві порівняння досить активно досліджується і в граматичному, і в стилістичному аспектах (Л. Голоюх, С. Ермоленко, І. Кучеренко, Л. Лисиченко, О. Марчук, Л. Мялковська, Л. Прокопчук, Л. Пустовіт, Л. Ставицька, С. Рошко, В. Чабаненко, Г. Чередниченко, Н. Шаповалова та інші).

Порівняння визначають як «тропеїчні фігури, в яких мовне зображення особи, предмета, явища чи дії передається через найхарактерніші ознаки, що є органічно властивими для інших» [5, с. 359]. За Н. Шаповаловою, мовна модель порівняння є чотирикомпонентною і містить: предмет (суб'єкт) порівняння (компаратив); образ (об'єкт) порівняння (компаратив); основу порівняння; показник порівняльних відношень (засіб мовного оформлення порівняльної семантики) [18, с. 6].

Особливий дослідницький інтерес становить функціонування порівнянь у художньому авторському тексті. Комплексний аналіз порівнянь поезії II половини ХХ століття з компонентами, що належать до лексико-семантичного поля «час», здійснює О. Петрушенко

[12]. Функції порівнянь у сучасному поетичному тексті розглядає Т. Павлюк, відзначаючи, що «порівняння не лише фіксують елементи картини світу, як і всі мовні одиниці, а й демонструють їх формування, тобто воно є динамічною моделлю і гнучким способом репрезентації смислу» [8].

Порівняння як джерело експресії в поетичних творах В. Стуса досліджує Л. Олефіренко, яка, зокрема, робить висновок про внесок автора в систему експресивно-виражальних засобів поетичної мови, що виявляється насамперед у можливості «підпорядкування цілого тексту метафорично-образному порівнянню, з якого починається сам текст, або до якого логічно приводить вся оповідь» [7, с. 204]. Г. Гайдученко аналізує порівняння як чинник ідіостилу Ірен Роздобудько, простежуючи їхнє багатство та оригінальність [2]. Н. Майборода досліджує порівняння у творах Д. Яворницького, виділяючи їх тематичні групи та лексико-семантичні підгрупи [4]. Семантику й функції порівнянь у поезії В. Голобородька розглядає Л. Тиха [16]. Образне значення порівнянь та своєрідність семантики об'єкта в поезії Івана Малковича простежує С. Поворознюк [13]. В. Філінюк досліджує порівняльні конструкції в поетичному ідіолекті Миколи Дмитренка, виділяючи групи лексем, що є суб'єктами та об'єктами порівнянь [17].

Метою нашого дослідження є виявлення індивідуально-авторських особливостей порівнянь у поетичній мові К. Москальця. Відповідно поставлені такі **завдання**: схарактеризувати компоненти порівнянь щодо структури й семантики; визначити специфіку образного значення та функціональне навантаження порівнянь у поезії збірки «Мисливці на снігу».

Виклад основного матеріалу. У поетичній мові аналізованої збірки зафіксовано понад 100 порівнянь, які переважно є індивідуально-авторськими. Найактивніше К. Москалець створює порівняння до суб'єктів, назви яких наділяються епітетами, наприклад: жінка чиста як сіль і не прийде вона і не надійсь [6, с. 37]; Князю, мовчи, дослухайся таємного руху / темних сонетів, <...> / тихих, мов скрик дощаної підлоги опівночі [6, с. 41]; возношу славу Таїні Його, / в якій знайшлося місце для загляд, / обіцянок дотриманих і зрад, / і воєн, розповсюджених, як тля, / що завдяки їм обертається земля [6, с. 68]; Передчуваючи фразу, відлюдну, як осінь <...> [6, с. 74]; Запалюєш сірника, тремтячою рукою / гортаєш запилюжені, як сходи, сторінки <...> [6, с. 164]; Я знаю, що вже зріє у мені / Троянда чорна, наче та черниця [6, с. 167] та ін. Порівняння увиразнює і певною мірою розкриває семантику епітета, як-от: Впереміш гріх і сніг, оздоби срібні, / із небом, пурпуровим, наче ад [6, с. 31]. Вибір кольоро-назви пурпуровий зумовлений тим, що небо палає. Ознаки, виражені прикметниками чи дієприкметниками, є асоціативною основою зіставлення суб'єкта й об'єкта наведених порівнянь.

За нашими спостереженнями, компоненти порівнянь здебільшого належать до різних тематичних груп, тому компаративеми підпорядковані створенню метафоричної образності. З огляду на це в зафіксованих нами

порівняльних образах особливої ваги набуває основа компаративної семантики, як-от: <...> **і сіль, як та чайка, все вищає** в ранах землі [6, с. 74]. У цьому контексті динамічна ознака *вищає* в значенні 'накопичується' уможливорює образність такого порівняння, створеного в результаті контамінації й художнього пересмислення фразеологізмів *сіль землі і сипати сіль на рану*. Крім того, в об'єкті *чайка* імпліковано ще одну асоціативну ознаку – *біла*.

Тематична різноплановість суб'єкта й об'єкта порівняння характерна й для поезій циклу «Молитви за чуже», наприклад: <...> *коли навіть католики, / охайні троянди целібату – і ті не мають / вірогідного висновку, / стрункого й палючого, і прохолодного, / як собор, де химери, цокаючи кам'яними / кігтями, перебігають вогкою підлогою, нічого не забуваючи, нічого не пам'ятаючи, вистромивши жала, заплющивши сині очі* [6, с. 165]. У контексті зіставляється абстрактне поняття (*висновок*) і архітектурна споруда (*собор*), причому автор розкриває об'єкт порівняння – *собор* – підрядною означальною частиною, у якій ампліфіковано відокремлені обставини, деякі з них є складниками оксиморону.

К. Москалець переважно створює метафоричні порівняння зі складною асоціативною образністю, яку подекуди важко декодувати, як, наприклад, у сонеті VII «Фуга бароко»: *Взяти в зрячу долоню зів'ялу, як чара, сіль бароко, / взяти в сліпу долоню глибокий, мов колиска, хліб бароко* <...> [6, с. 43]. У наведеному контексті простежуємо функціонування репрезентативної пари *хліб-сіль*, що зазнає глибокої структурно-семантичної трансформації. Це той випадок, коли словесний образ може викликати різні тлумачення.

Носієм особливої експресії є порівняння до препозитивних означень, оскільки воно посилює їхню семантику й водночас актуалізує своє компаративне значення: *милий невтішний і сивий / мов тато з трояндами / наш страшний суд вже нікого / торкнутись не зможе* <...> [6, с. 127]. Поезія завершується ампліфікацією компаративем, але специфіка їхнього подання полягає у відсутності чітко окресленого суб'єкта: <...> *маєм зірвати до одної а чи квітами стати самі / наче сива вода, наче порухи ангелів в серпні / або осінь осіння і таїна щонайважчої / вашої мови* [6, с. 127].

Одним із улюблених образів К. Москальця є троянда. Низка порівнянь у поемі «Для троянди» мають об'єктом назву цієї квітки, як-от: *Я відрізняюся від них так само, / Як троянда від ворон* [6, с. 140]; *Як і троянда, / Ти не можеш мати дійсного імені, / Тому що кожне ім'я не дійсне, / І не має нічого спільного ні з трояндою, / Ні з тобою* [6, с. 140]; *Тіло твоє бути повинно / Сяйним безмірно, як і тіло троянди, / Чисте в доцільності* [6, с. 140]; *Дві найсокровенніші миті, / Непередавана словами єдність, / Така ж прекрасна, як єдність троянди, / Початок і кінець, рух і нерухомість* <...> [6, с. 140]. Таким чином автор передає усвідомлення ліричним суб'єктом себе і свого існування. Як зауважує Р. Свято, троянда – «один із найскладніших символів, розуміння якого великою мірою спирається в Москальця

на християнську традицію трактування образу. Це водночас символ мучеництва, чистоти і любові <...>. І, нарешті, троянда як символ досконалості, вищого блаженства та духовної обраності» [15, с. 54].

Розгортання об'єктів порівнянь підрядними частинами, іноді досить розлогими, є однією з характерних рис ідіостилію К. Москальця. Зокрема, поема «Для вечорів», «написана в одичному пафосі возвеличення осінніх вечорів» [1], починається ампліфікацією епітетів, кожен із яких посилюється порівняльним зворотом: Осінні вечори, такі густі, як вина, / Що добру сотню літ простояли в льохах / Заможної та славної родини; / Тягучі, наче мед, і тихі, наче плач / Ображеної бозна-чим дитини, / Що схлипує, сховавшись у кутку, Між іграшок улюблених та книг. І засинає там, згорнувшись у клубок, / А сльози непомітно висихають, / І посмішка зростає несвідома, / На безневинних, точених устах... [6, с. 185]. Порівняння наповнюють образ осені конкретно-чуттєвим змістом. Підрядні частини до об'єктів – вина, плач дитини – описують певні ситуації, які додають до порівняння позитивну оцінку семантику за рахунок епітетів *заможної та славної родини, улюблені іграшки та книги*.

Компаративні звороти, доповнювані підрядними частинами, досить своєрідно розгортають контекст, як-от: *передчуваючи люте / безсоння, якого не буває у трави, такої трави, / такої тихої-і-лагідної, наче голос мами, / що запитує, чи купив я мінеральної води <...>* [6, с. 164]. Таке уведення об'єкта порівняння з використанням непрямої мови максимальною «матеріалізує» створювану образність і вносить глибокий ліризм.

Важливою особливістю поезій К. Москальця є вагомий смисловий й композиційний навантаження порівнянь.

Так, у поезії «Пробудження» порівняльні звороти виконують змістову, композиційну та стилістичну роль, як-от: *Повертається зір / повертається слух / повертається свідомість / чиста як вранішній сніг / Бог переміг / я ніколи не думав / що поразка може бути / такою бажаною / так довго очікуваною / такою здійсненою / може це тому / що я й не вірив ніколи / по-справжньому / так як оце тепер / уранці / запалюючи / нову сигарету / замість свічки / дістаючи новий аркуш паперу / чистий ніби здобута поразка / ніби повернена свідомість / так-так – ніби вранішній сніг* [6, с. 97]. З одного боку, порівняння слугує обрамленням усього вірша, а з другого – об'єкти порівнянь, акумулюючи попередні образи, створюють потужний завершальний акорд. К. Москалець означає епітетом *чистий* аркуш паперу, але об'єктом компаративема стає попередній філософський умовивід (*ніби здобута поразка*). Предикативний центр *повертається свідомість* у трансформованому вигляді теж є об'єктом порівняння. Вірш обрамлено порівнянням з улюбленим словосполученням автора – *ніби вранішній сніг*. Таким чином автор досягає смислового «згущення» й художньої єдності цієї поезії.

Досить специфічною для порівняння є роль кульмінації, як-от: *не вітаймося тут серед вулиць дивних пустельних / повних вітру дощу*

наляканих птахів / тут де попіл – наче попіл листів / наче літо минулого року / із собаками та дієсловами в усіх на світі дівідмінах / із вишнями блискавицями дзвонами та апельсинами / з усім що було і чого більше ніколи-ніколи не буде <...> [6, с. 164]. К. Москалець створює розгорнуте поширене порівняння з ампліфікуванням численних атрибутів – неузгоджених означень – до об'єкта *літо*, в однорідному ряду яких порушено логічний зв'язок. Компаративема *наче літо минулого року* пов'язується з об'єктом *попіл* через посередництво попереднього порівняння *наче попіл листів*, що є своєрідним підтвердженням спогадів.

Поет в іншому вірші вдається до обрамлення строфи компонентами порівняння, змінюючи компаративну модальність на питальну: *«Ти знаєш смерть, всепоглинаючу, як сніг; / <...> може, це безсоння / і є знанням? і смертю? снігом?»* [6, с. 115]. Через порівняння поєднуються словообрази *смерть і сніг*, між якими існує зв'язок на рівні символічного значення.

Компоненти розгорнутого індивідуально-авторського порівняння, поданого вже в першому рядку поеми «Періоди», слугують смисловими та образними скріпами строф: Найтемнішого літа, чорного, наче гість, / що приїхав іздалеку, / втомлений і байдужий до того, / званий він а чи обраний, / що приїхав, і ліг, і спить, того літа ми назви забудемо / і заваримо чай мовчазний <...>» [6, с. 204]. Насамперед спостерігаємо градацію колірної ознаки *найтемнішого (літа)* – *чорного*. Суб'єкт порівняння *літо* містить кваліфікативну колірну метафоричну характеристику *чорне*, що ускладнює його темпоральну семантику, наділяє негативною оцінкою і певною мірою затемнює логіко-семантичну основу порівняння. Асоціативним підґрунтям порівняння, на наш погляд, можуть слугувати динамічна ознака руху *приїхав* (гість), як *літо приходить*, іноді несподівано швидко, з одного боку, і статичні ознаки *чорний – втомлений*, з другого. Семантика об'єкта порівняння *гість* структурно ускладнюється подальшим розгортанням у двох підрядних частинах, що мають відокремлені означення та однорідні присудки, які змальовують цей об'єкт.

Надалі кольороназва *чорний* неодноразово буде єднальною асоціативною ланкою. У наступних двох строфах з'являються метафоричні порівняння з літом, де суб'єктами виступають різні темпоральні словообрази – *паузи, світ: вони встали, ті паузи*, так, / високі та чорні, мов літо, / захолили у камінь <...> [6, с. 205]; *Але що ти пізнати хотів у світі оцьому, чорному, наче літо двадцять років тому?* [6, с. 205]. В останньому порівнянні К. Москалець окреслює часові межі літа, про яке йдеться, щоб конкретизувати асоціативне тло порівняння.

На початку четвертої строфи поеми двічі використано образні порівняння з гостем (гістьми) до несподіваних суб'єктів – до кольору очей та ночі. Атрибут – епітет *чорний* подається експліцитно: *Якби ж мали вони по свічці / і несли ті свічки перед себе / тоді темрява ззаду була би, / темрява кольору очей*

твоїх опівночі, / чорних, наче гості, що приїхали іздалеку, привезли апельсини і дзвони, – хто наслідиться дати їм хліба й води / із крилиць, пелюстками повної, що вночі усе падали й падали? [6, с. 206]. Порівняння *наче гості* розгортається в підрядну частину, яка має позитивну оцінку семантику. Обрамлює строфу порівняння, подібне за структурою до попереднього: *ще тоді, як періоди сну / співпадали з періодом ночі, темної ночі, / чорної, наче гість, що приїхав іздалеку, / не привіз він нічого з собою, / не привіз він нічого з собою* [6, с. 206]. К. Москалець уживає частковий дистантний повтор першого порівняння на початку поеми (*наче гості, що приїхали іздалеку*) та повтор новоствореної підрядної частини для забезпечення образного зв'язку поезії, з одного боку, та надання експресії, з другого.

Простежуємо вживання порівняння, розміщеного в іншому порівнянні, з різними показниками порівняльних відношень (модальною часткою *наче* та сполучного утворення *так само*) у конструкції непрямої мови: *І ми перемовляємся з тобою / Двома-трьома словами – про тепло, / Про те, що літа наче й не було, / Так само, як життя <...>* [6, с. 212].

Автор рідше послуговується складнопідрядними реченнями з підрядними порівняльними частинами, наприклад, у поезії «Шевченко вночі» такою конструкцією передано незмінність української вдачі: *Не відректися нам своєї вдачі, / як білці колеса, як зорей – небесам...* [6, с. 28].

Своєрідну модель порівняння використано у віршах «Чекаймо» і «Сонце поволі сідає за школою», у яких немає порівняльних сполучників, а функцію показника виконує обставинний поширювач способу дії *так*, наприклад: *чекаймо / і хтось / поховає ці губи тремтячі / люди нарешті знайдуться / так знаходиться клямка у дверях / і щось / що пахне яблуками та спокоєм / мама так пахла <...>* [6, с. 107]. Саме таке розкриття образів надає певної автономності, а отже, і значної смислової ваги об'єктам порівняння. Створений компаративний образ вносить експресію і ліризм за рахунок життєвості, природності семантики описуваних в об'єктах ситуацій.

Поодинокими є інші моделі образних порівнянь. Зокрема, функціонує порівняння з використанням лексеми відкритої семантики *подібний*: *роса там подібна до світлого храму Брата Франциска* [6, с. 206]. Компоненти порівняння пов'язані атрибутом *світлий*, що є імпліцитним у лексемі *роса*.

Грамматична модель орудного порівняння, ужита для зіставлення печалі зі сльозою, слугує початком метафори, що розгортається динамічно: *маю тебе [печаль] сльозою барвистою – / а вона скочує в ріки стрункі наче струни / і чисті мов кров козача / пливе до славутича-тата <...> скочує в темінь / така ж самотня як і ця ніч / то тепер уже маю їх дві / сльозиноньки* [6, с. 128]. Автор відтворює темпоритм того, як котиться сльоза. Останній об'єкт порівняння *ніч* у контексті набуває спільної ознаки зі сльозою – *самотня*, *печаль* від цього ніби подвоюється, і як результат постає експресивний словообраз *дві сльозиноньки*.

Потужною експресією наділено образ, створений шляхом поєднання прикметників у формі найвищого ступеня порівняння та субстантивів, що виражають безвідносну міру якості: *Осяй сирітську мову українську, вгорни її у ласку материнську. / Прости, що я, гріховний і нездалий, / прошу цього між тлуму та неслави, серед видющих, мабуть, найсліпійший; / Коли вони кричать, я все-таки шепочу з надією: почувеш серед ночі <...>* [6, с. 68]. В оксимороні, який характеризує ліричного героя, поєднано не просто антонімічні поняття, а такі, що є взаємовиключними, що певною мірою ускладнює сприйняття словесного образу, нейтралізуючи автоматизм його сприйняття.

Висновки. Образні порівняння є результатом не тільки пізнавального процесу, а й специфіки творчого мовомислення автора. К. Москалець надзвичайно відповідально ставиться до поетичного слова, що виявляється і в створенні образності, іноді складної за своїми асоціаціями, за допомогою порівнянь, які часто породжують метафоричні контексти. Експресія уживаних порівнянь певною мірою зумовлена тим, що їхні суб'єкти й об'єкти належать до різних тематичних груп, тому зіставлення часто є неочікуваним і, як наслідок, активізує увагу читача для декодування образності. Автор надає перевагу порівняльним зворотам, нерідко розгортаючи їх підрядними частинами. Компаративними в аналізованій поезії виконують важливі стилістичні й текстотвірні функції.

Дослідження функціонування порівнянь у поетичній мові конкретного автора дає змогу простежити загальні тенденції використання цього засобу образності відповідно до стильового напрямку і певного періоду розвитку літературної мови.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Барабаш М. «Пілігримівський» катарсис у віршах Костя Москальця [Рец. на кн.: Мисливці на снігу: вірші і поеми / Костянтин Москалець. – Львів: Піраміда, 2011.] Літакцент. –<http://litakcent.com/2013/02/09/piligrimivskiy-katarsys-u-virshah-kostya-moskalca/> 09.02.2013.
2. Гайдученко Г. Порівняння як мовно-образний засіб творів Ірен Роздобудько. Науковий вісник ХДУ. Серія «Лінгвістика»: зб. наук. праць. Вип. 17. Херсон: Вид-во ХДУ, 2013. С. 118–120.
3. Карп'юк В. Світло снігу і слова Костянтина Москальця. https://zaxid.net/svitlo_snigu_i_slova_kostyantina_moskaltsya_n1278179.
4. Майборода Н. Порівняння як риса індивідуального стилю Д. Яворницького // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2011. Вип. 26. С. 191–194.
5. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилістика української мови: підручник / За ред. Л.І. Мацько. К.: Вища школа, 2003. 462 с.
6. Москалець К. Мисливці на снігу: вірші і поеми. Львів: ЛА «Піраміда», 2011. 244 с.
7. Олефіренко Л. Художнє порівняння як джерело поетичної експресії в поетичних творах Василя Стуса. <http://litmisto.org.ua/?p=19963>.
8. Павлюк Т. П. Логічні та образні порівняння у сучасному поетичному тексті. XIV Міжнародна наукова інтернет-конференція ADVANCED TECHNOLOGIES OF SCIENCE AND EDUCATION (19-21.04.2018). <http://intkonf.org/pavlyuk-tp-logichni-ta-obrazni-porivnyannya-u-suchasnomu-poetichnomu-teksti>.

9. Пастух Т. Сторінками єдиного тексту Костянтина Москальця. Літакцент. <http://litakcent.com/2009/04/23/storinkamy-jedynoho-tekstu-kostjantyna-moskalcja/> (2009).
10. Пастух Т. Чуттєве цвітіння слова Костянтина Москальця. Москалець К. Мисливці на снігу: вірші і поеми. Львів: ЛА «Піраміда», 2011. С. 15–23.
11. Пахаренко Н. А. Своєрідність художнього мислення Костянтина Москальця: автореф. дис... канд. філол. наук. Кіровоград: Б.в., 2007. 20 с.
12. Петрушенко О. О. Порівняння як засіб естетизації темпоральних номінацій у поетичному словнику II половини ХХ століття. Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Філологічні науки. 2013. Вип. 4.11. С. 184–188. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmduf_2013_4.11_41.
13. Поворознюк С. І. Семантико-стилістичні особливості порівнянь у поезії Івана Малковича. Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. 2012. Вип. 33. С. 94–98.
14. Прокопчук Л. В. Категорія порівняння та її вираження в структурі простого речення : автореф. дис... канд. філол. наук. К., 2000. 18, [1] с.
15. Свято Р. В. Поетична творчість Костянтина Москальця: поетикальний і світоглядний виміри. Магістеріум. Літературознавчі студії. 2012. Вип. 48. С. 53-59. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Magisterium_lit_2012_48_11. Дата звернення: 05.07.2018.
16. Тиха Л. Ю. Порівняння як ознака поезії Василя Голобородька // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство). Вип. 5: зб. наукових праць / За ред. акад. Л.І. Мацько. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. С. 218-223.
17. Філінюк В. Порівняльні конструкції в поетичному ідіолекті Миколи Дмитренка. Філологічний дискурс. Вип. 2, 2015 / *Philological Discourse, Volume 2*, 2015. С. 119-123.
18. Шаповалова Н. П. Функціонально-семантичний статус порівняльних конструкцій сучасної української мови: автореф. дис... канд. філол. наук. Донецьк, 1998. 18 с.